

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 147/02

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. novembra 2002 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. G., B., vo veci porušenia základných práv a slobôd v priebehu volieb do Národnej rady Slovenskej republiky vyhlásených na 20. a 21. september 2002, porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. augusta 2002 sp. zn. 1 So VL 4/02-75, ako aj porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Národnou radou Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. G. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 5. septembra 2002 doručená sťažnosť Ing. J. G., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv a slobôd v priebehu volieb do Národnej rady Slovenskej republiky vyhlásených na 20. a 21. september 2002, porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 9. augusta 2002 č. k. 1 So VL 4/02-75,

ako aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Národnou radou Slovenskej republiky.

Zo sťažnosti a z pripojených listín vyplýva, že sťažovateľ namieta postup a priebeh volieb do Národnej rady Slovenskej republiky vyhlásených na 20. a 21. september 2002. Sťažovateľ je toho názoru, že politické strany, ktoré odovzdali svoje kandidátne listiny zapisovateľke Ústrednej volebnej komisie 17. júla 2002, nedodržali termín určený podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1990 Zb. o voľbách do Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov (ďalej aj „volebný zákon“), preto žiadal rozhodnúť, že tieto sa nemôžu zúčastniť volieb, a domáhal sa aj toho, aby Ústredná volebná komisia „do 24 hodín od vyhlásenia tohoto rozhodnutia“ zverejnila zoznam týchto politických strán. V predmetnej veci sa sťažovateľ obrátil aj na najvyšší súd, ktorý jeho návrh uznesením z 9. augusta 2002 č. k. 1 So VL 4/02-75 zamietol, a tým podľa sťažovateľa porušil čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 5 000,- Sk, alternatívne žiada vysloviť, že „Národná rada SR prijatím § 19 ods. 4 zákona č. 80/1990 Zb. v znení neskorších predpisov porušila čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení zákona č. 209/1992 Zb. tým, že obrala sťažovateľa a ostatných občanov o právo obrátiť sa na Najvyšší súd SR v prípade, že príde k porušeniu zákona Ústrednou volebnou komisiou či politickými stranami a je povinná vyplatiť sťažovateľovi a všetkým občanom, ktorí o to požiadajú, spravodlivé zadost'učinenie vo výške 5 000,- Sk.“

Sťažovateľ ďalej uviedol, že 12. júla 2002 ako „nezávislý občan Slovenskej republiky“ predložil zapisovateľke Ústrednej volebnej komisie svoju kandidátnu listinu do volieb do Národnej rady Slovenskej republiky odvolávajúc sa na článok 2 ods. 3 ústavy, bolo mu však oznámené, že kandidátne listiny môžu predkladať iba politické subjekty, nie nezávislí kandidáti, pričom aj túto skutočnosť namietal na najvyššom súde, napadnutým uznesením mu však nebolo vyhovené, preto žiadal rozhodnúť, že: „Žiaden zákon nezakazuje sťažovateľovi predložiť svoju kandidátnu listinu a tento sa môže zúčastniť volieb do NR SR konaných dňa 20. a 21. 9. 2002“, alternatívne že: „§ 17 ods. 1 zákona SNR č. 80/1990 Zb. v znení neskorších predpisov diskriminuje občanov, ktorí nie sú členmi politických strán. Týmto porušuje čl. 12 ods. 1, ods. 2 Ústavy SR. Porušuje čl. 30 ods. 1

Ústavy SR tým, že nečlenom politických strán bráni navrhovať svojho kandidáta pre voľby do NR SR. Preto NR SR musí vyplatiť sťažovateľovi a všetkým občanom, ktorí o to požiadajú, spravodlivé zadosťučinenie vo výške 10 000,- Sk.“ Napokon sa sťažovateľ domáhal aj toho, aby ústavný súd na základe uvedených skutočností alternatívne rozhodol tak, že: „Ústredná volebná komisia porušila svojím nekonaním Ústavu SR a je povinná vyplatiť sťažovateľovi spravodlivé zadosťučinenie vo výške 5 000,- Sk a Najvyšší súd SR je povinný vyplatiť sťažovateľovi 2 500 Sk,- ako náhradu za výdavky so súdnym konaním a súdne poplatky.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa č. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu (...)

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstata predmetnej sťažnosti spočíva v tvrdení sťažovateľa, že uznesením najvyššieho súdu z 9. augusta 2002 č. k. 1 So VL 4/02-75 došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti znovu uplatnil všetky námietky, ktorými sa zaoberal aj najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí.

V súvislosti s uvedenou námietkou sťažovateľa ústavný súd pripomína, že z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00). Len výnimočne by otázka splnenia podmienok konania pred všeobecnými súdmi mohla byť predmetom kritiky zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie nejakého základného práva alebo slobody (I. ÚS 24/00). Ústavný súd vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu konštatuje, že v danej veci o takýto prípad nejde, a preto v tejto časti bolo treba sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom

orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Do obsahu práva na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu, ktoré je zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, však nemožno zahrnúť aj právo politickej povahy, na porušenie ktorého sa sťažovateľ sťažoval, z týchto dôvodov je na tvrdené skutočnosti tento článok neaplikovateľný a sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľ vznesol ďalej námietku, že došlo k porušeniu aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 30 ods. 1 ústavy Národnou radou Slovenskej republiky, a to ustanovením § 17 ods. 1 volebného zákona. Okrem uvedeného právneho názoru ústavného súdu vo vzťahu k čl. 6 dohovoru treba konštatovať, že z hľadiska obsahu uvedenej námietky sťažovateľa ide o námietku nesúlady právnych predpisov, ktorou ústavný súd nie je oprávnený sa zaoberať na návrh fyzickej osoby, ale iba na návrh osôb taxatívne vymenovaných v čl. 130 ods. 1 písm. a) až e) ústavy (najmenej pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, prezident Slovenskej republiky, vláda Slovenskej republiky, súd a generálny prokurátor). Pretože v rámci sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy námietku nesúlady právnych predpisov podal subjekt odlišný od osôb vymenovaných v čl. 130 ods. 1 písm. a) až e) ústavy, sťažnosť bolo potrebné odmietnuť aj z toho dôvodu, že ju podala zjavne neoprávnená osoba.

Zo všetkých uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2002